

Ενότητα 1

Εισαγωγή στο επάγγελμα

- Η γενική οργάνωση του επαγγελματικού χώρου
- Η εξαρτημένη εργασία
- Το ελεύθερο επάγγελμα
- Συνέντευξη με επαγγελματίες ή στελέχη επιχειρήσεων - επίσκεψη σε χώρο εργασίας

Εισαγωγή

Ένας επαγγελματικός χώρος οργανώνεται και δομείται σε σχέση με τον σκοπό, για τον οποίο συστάθηκε, το μέγεθος των δραστηριοτήτων που θα επιτελέσει και τη μορφή των λειτουργιών που απαιτούνται για την εκπλήρωση του σκοπού του.

Στα πλαίσια των επαγγελματικών χώρων όπως διαμορφώνονται σε ένα οργανωμένο κοινωνικό σύνολο, ο ηλεκτρολόγος έχει τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθεί ως εργαζόμενος με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ή ως ελεύθερος επαγγελματίας.

Στην ενότητα 1: α) παρέχονται πληροφορίες για την οργάνωση ενός επαγγελματικού χώρου και τους ρυθμιστικούς παράγοντες της απασχόλησης, β) περιγράφονται και επισημαίνονται τα χαρακτηριστικά στοιχεία της εξαρτημένης εργασίας και του ελεύθερου επαγγέλματος, γ) επισημαίνεται η συγκέντρωση στοιχείων για τους επαγγελματικούς χώρους από την πραγματοποίηση συνεντεύξεων με επαγγελματίες ή στελέχη επιχειρήσεων και την επίσκεψη σε χώρο εργασίας.

Επιδιωκόμενοι στόχοι

Με την ολοκλήρωση της ενότητας αυτής θα πρέπει οι μαθητές να αποκτήσουν την ικανότητα ώστε:

- Να διακρίνουν τον τρόπο οργάνωσης ενός επαγγελματικού χώρου και τις διαφορετικές μορφές ένταξης στο επάγγελμα, επισημαίνοντας τις βασικές σχέσεις που απορρέουν από κάθε μία.
- Να περιγράφουν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της σχέσης εργαζόμενου - εργοδότη και της δραστηριότητας ενός ελεύθερου επαγγελματία.
- Να επισημαίνουν και να αξιολογούν τους ρυθμιστικούς παράγοντες της απασχόλησης.
- Να πραγματοποιούν συνεντεύξεις με επαγγελματίες ή στελέχη επιχειρήσεων και επισκέψεις σε χώρους εργασίας με στόχο την συγκέντρωση και αξιολόγηση στοιχείων για την επαγγελματική δραστηριότητα του ηλεκτρολόγου.

1.1. Η ΓΕΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Το εργασιακό περιβάλλον (βλέπε διάγραμμα 1.1. στη σελίδα 13) είναι ο χώρος μέσα στον οποίο, ο εργαζόμενος αναπτύσσει την παραγωγική και επαγγελματική δραστηριότητά του. Το περιβάλλον αυτό διαμορφώνεται και συγκροτείται από διάφορα στοιχεία: τα στοιχεία εισόδου, τα στοιχεία εξόδου και τα δομικά στοιχεία.

Ως **στοιχεία εισόδου** χαρακτηρίζουμε:

- τις **ανάγκες**, που έρχεται να καλύψει το εργασιακό περιβάλλον (π.χ. την επισκευή μιας ηλεκτρικής συσκευής, την κατασκευή μιας ηλεκτρικής εγκατάστασης), τις **πληροφορίες** που παρέχονται από το οργανωμένο κοινωνικό σύνολο (π.χ. τον τύπο, το Internet κ.τ.λ.).

Ως **στοιχεία εξόδου** χαρακτηρίζουμε:

- τα **παραγόμενα προϊόντα** (π.χ. την κατασκευή ενός ηλεκτρολογικού εξαρτήματος),
- τις **παρεχόμενες υπηρεσίες** (π.χ. την επισκευή ενός ηλεκτροκινητήρα κ.τ.λ.).

Ως **δομικά λειτουργικά στοιχεία** του εργασιακού περιβάλλοντος θεωρούμε:

- **την ενέργεια και τις πρώτες ύλες** (π.χ. την ηλεκτροδότηση ενός εργοταξίου, την προμήθεια ηλεκτρολογικών υλικών ενός συνεργείου),
- το **ανθρώπινο δυναμικό** (π.χ. τους τεχνίτες, τους μηχανικούς, τους λογιστές),
- την **υλικοτεχνική υποδομή** (π.χ. τα μηχανήματα, τα εργαλεία, τα κτίρια του χώρου εργασίας),
- το **σύστημα οργάνωσης και διοίκησης της παραγωγής** (π.χ. τις αρμοδιότητες των τμημάτων και των διευθύνσεων του χώρου εργασίας, την οργανωμένη επεξεργασία για την παραγωγή προϊόντων).

Καθοριστικός παράγοντας του εργασιακού περιβάλλοντος θεωρείται το **ανθρώπινο δυναμικό** με τις γνώσεις, εμπειρίες και δεξιότητες που κατέχει αλλά και τις χαρακτηριστικές διαφοροποιήσεις από πλευράς ιδιοσυγκρασίας, κλίσεων, προτερημάτων, προτεραιοτήτων και επιθυμιών. Όλα τα στοιχεία που συγκροτούν το εργασιακό περιβάλλον συνδέονται μεταξύ τους από **οικονομικής** πλευράς. Η οικονομική αυτή σύνδεση συγκροτείται για παράδειγμα με το επίπεδο των μισθών, το κόστος των πρώτων υλών και των προϊόντων, το επίπεδο των τιμών της αγοράς κ.τ.λ.

Το εργασιακό περιβάλλον δεν είναι απομονωμένο από το κοινωνικό περιβάλλον, αλλά βρίσκεται με αυτό σε διαρκή αλληλεπίδραση. Τα κύρια στοιχεία που διαμορφώνουν το κοινωνικό περιβάλλον σε οργανωμένο κοινωνικό σύστημα είναι:

- ο πνευματικός και ο υλικός πολιτισμός,
- η επιστήμη και η τεχνολογία,
- η οικονομία κ.τ.λ..

Ο ηλεκτρολόγος συμμετέχει στο οργανωμένο κοινωνικό σύστημα ως **πολίτης** και στο εργασιακό περιβάλλον ως **εργαζόμενος**. Υπό τον διπλόν αυτό ρόλο επηρεάζει και επηρεάζεται από το οργανωμένο κοινωνικό σύστημα και από το εργασιακό του περιβάλλον.

Το οργανωμένο κοινωνικό σύστημα δεν παραμένει σταθερό, αλλά εξελίσσεται ανάλογα με τις οικονομικο-τεχνολογικές εξελίξεις και τη δυναμική των κοινωνικών ομάδων που το συναπαρτίζουν. Ανάλογα προς τις μεταβολές αυτές επέρχονται και οι αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον (π.χ. έμφαση στην ποιότητα των προϊόντων, λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, δικαιώματα και διεκδικήσεις των εργαζομένων κ.τ.λ..).

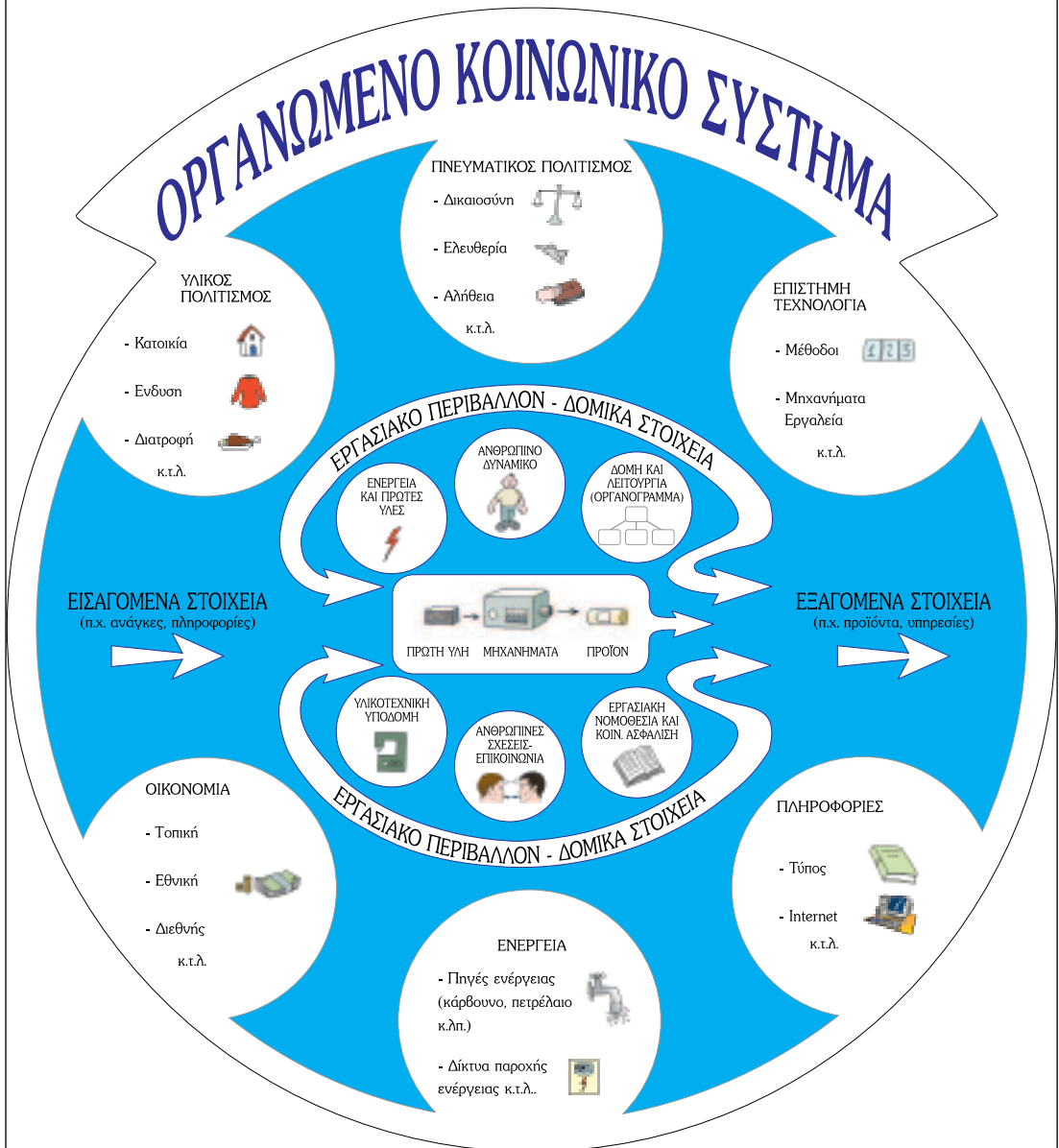
Για παράδειγμα, εξετάζοντας την επαγγελματική δραστηριότητα ενός τεχνίτη ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων κτιρίων στο εργασιακό του περιβάλλον (εργοτάξιο) διαπιστώνουμε ότι:

Το εργοτάξιο έχει συγκεκριμένη δομή και λειτουργία, δηλαδή οργανωμένα τμήματα με συγκεκριμένες αρμοδιότητες τις οποίες ο τεχνίτης πρέπει να γνωρίζει ώστε η ένταξη και η δράση του στο χώρο της εργασίας να είναι θετική. Η δομή και η λειτουργία του εργοταξίου τροποποιείται από τις νέες μεθόδους οργάνωσης της εργασίας που ανακαλύπτει η επιστήμη με στόχο την βελτίωση της παραγωγικότητας. Σε αυτή τη περίπτωση το εισαγόμενο στοιχείο είναι η νέα μέθοδος οργάνωσης της εργασίας ενώ το εξαγόμενο στοιχείο είναι τα αποτελέσματα από την εφαρμογή αυτής της μεθόδου. Τα αποτελέσματα αυτά θα ληφθούν στη συνέχεια ως αντικείμενο ερευνών για την επιστήμη.

Η υποδομή του εργοταξίου περιλαμβάνει μηχανήματα και εργαλεία, τα οποία ανανεώνονται και αντικαθίστανται από τα νέα επιτεύγματα της τεχνολογίας. Η σωστή και αποδοτική χρήση των εργαλείων και των μηχανημάτων απαιτεί τεχνογνωσία και εμπειρία.

Διάγραμμα 1.1

Το εργασιακό περιβάλλον και ο εργαζόμενος στη διαρκή αλληλεπίδρασή τους με το κοινωνικό σύνολο και τον πολιτισμό

1.1.1. Οι βασικοί κλάδοι της παραγωγής

Η παραγωγή μιας χώρας ή το σύνολο της παραγωγικής δραστηριότητας διαιρείται σε τρεις τομείς: τον πρωτογενή, το δευτερογενή και τον τριτογενή.

Στον πίνακα 1.1.1 σημειώνονται οι τρεις τομείς της παραγωγής και οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στα πλαίσια του κάθε τομέα της παραγωγής.

Πίνακας 1.1.1

Πρωτογενής τομέας της παραγωγής	<p>Είναι η απολαβή μετά από συστηματική εργασία και επεξεργασία των πρώτων υλών που υπάρχουν στο φυσικό περιβάλλον. Δηλαδή η εξόρυξη πρώτων υλών – καυσίμων π.χ. ορυκτά χαλκού: χαλκόλιθος, κυπρίτης κ.τ.λ.), το κυνήγι, το ψάρεμα, η κτηνοτροφία, η γεωργία και η δασοπονία.</p>	
Δευτερογενής τομέας της παραγωγής	<p>Αποτελεί την επεξεργασία και μεταποίηση των πρώτων υλών που συγκεντρώθηκαν από τη φύση. Είναι γνωστός και ως τομέας της μεταποίησης και της Βιομηχανίας. Το αποτέλεσμα αυτού του τομέα είναι τα προϊόντα που χρησιμοποιούμε, όπως για παράδειγμα τα ηλεκτρολογικά εξαρτήματα.</p>	
Τριτογενής τομέας της παραγωγής	<p>Συγκεντρώνει όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες, για να φθάσουν τα αγαθά της πρωτογενούς και τα προϊόντα της δευτερογενούς παραγωγής στον καταναλωτή. Τέτοιες υπηρεσίες είναι το εμπόριο, οι μεταφορές κ.τ.λ. αλλά και η Αστυνομία, τα Δικαστήρια κ.α. (που ασχολούνται με τον έλεγχο της νόμιμης δραστηριότητας).</p>	

Τα άτομα για να πετύχουν τα αποτελέσματα των διαφόρων τομέων της παραγωγής προσπαθούν και εργάζονται στα πλαίσια μιας επιχείρησης ή μιας βιοτεχνίας.

Οι επιχειρήσεις που έχουν ίδιο σκοπό αποτελούν ένα **κλάδο παραγωγής**. Για παράδειγμα οι επιχειρήσεις που παράγουν ηλεκτρολογικά υλικά, αποτελούν τον κλάδο παραγωγής ηλεκτρολογικών υλικών. Οι βασικοί κλάδοι της παραγωγής είναι οι βιομηχανίες, το εμπόριο, οι υπηρεσίες και η δημόσια διοίκηση.

1.1.2. Οι μορφές ένταξης στο επάγγελμα

Η εργασία γενικά είναι κάθε απασχόληση του ανθρώπου, κάθε μορφή δραστηριότητας η οποία αποβλέπει σ' έναν ορισμένο σκοπό.

Μπορεί να συνίσταται σε ενέργεια θετική ή σε απλή παρουσία σε έναν τόπο. Μπορεί να έχει οποιαδήποτε μορφή. Ακόμη και η ακινησία θεωρείται εργασία, π.χ. το μοντέλο που ποζάρει ή ο φύλακας ο οποίος κοιμάται σε ένα εργοστάσιο.

Ο άνθρωπος μπορεί να εργάζεται για λογαριασμό δικό του, μπορεί όμως να εργάζεται και για λογαριασμό κάποιου άλλου, π.χ. αυτός που επισκευάζει το σπίτι του εργάζεται όπως και αυτός που επισκευάζει το σπίτι κάποιου άλλου.

Εάν εργάζεται για λογαριασμό κάποιου άλλου, τότε συνδέεται μαζί του με μία σχέση που τη ρυθμίζουν οι κανόνες του δικαίου και η οποία ονομάζεται **έννομη σχέση**. Από τη σχέση αυτή προκύπτει η υποχρέωσή του να εργαστεί για να εκτελέσει αυτό που έχει αναλάβει.

Αυτός ο οποίος εργάζεται για λογαριασμό κάποιου άλλου ονομάζεται **μισθωτός** και εκείνος στον οποίο προσφέρει τις υπηρεσίες του ονομάζεται **εργοδότης**. Η διάγνωση, αν σε μία σχέση εργασίας έχουμε εξαρτημένη εργασία, δεν είναι πάντα εύκολη. Η οικονομική εξάρτηση είναι ένα κριτήριο το οποίο όμως δεν είναι επαρκές, διότι και αυτός ο οποίος εργάζεται για λογαριασμό δικό του ζει από την εργασία του. Ο εργοδότης καθορίζει το χρόνο, τον τόπο, τον τρόπο και τις λοιπές συνθήκες εργασίας.

Άρα μπορούμε να ορίσουμε ως **ανεξάρτητη εργασία** την ενέργεια κατά την οποία ένα άτομο, (ελεύθερος επαγγελματίας) διαθέτει τις υπηρεσίες και τις γνώσεις του για την εξυπηρέτηση των δικών του σκοπών στα πλαίσια της ελεύθερης οικονομίας. **Εξαρτημένη εργασία** μπορούμε να ορίσουμε την ενέργεια κατά την οποία ένα άτομο (ο μισθωτός) διαθέτει σε κάποιον τρίτο (τον εργοδότη) τις υπηρεσίες και τις γνώσεις του για την εξυπηρέτηση των σκοπών του εργοδότη.

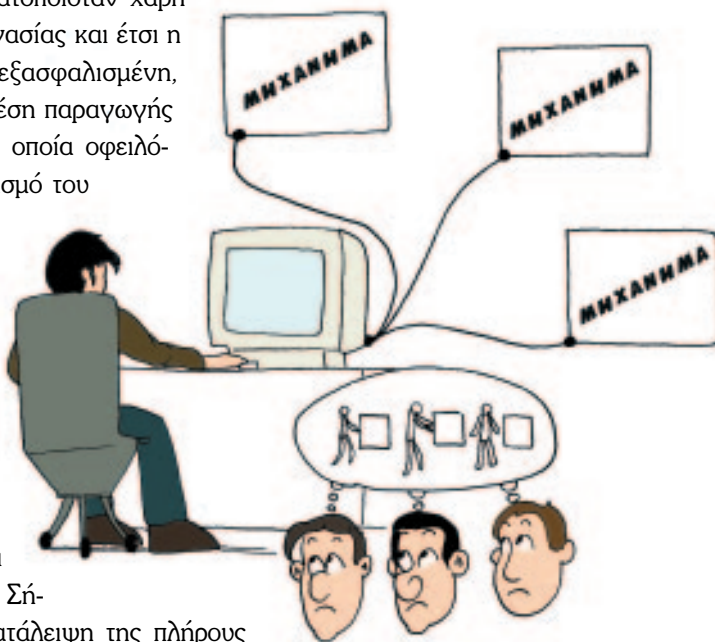
1.1.3. Οι ρυθμιστικοί παράγοντες (Εθνικοί και Διεθνείς)

Η σύγχρονη κοινωνία βρίσκεται σε μία διαδικασία μετάβασης κατά την οποία δεν είναι πάντα ξεκάθαρες οι προοπτικές της, καθώς επηρεάζονται και αλλάζουν σημαντικές πτυχές της, όπως η οικονομία, η κοινωνική και η πολιτική ζωή.

Παρατηρούμε επίσης ότι τροποποιείται το περιεχόμενο της εργασίας και δίδεται περισσότερη έμφαση στο ανθρώπινο κεφάλαιο αφού αυτό αναγνωρίζεται πλέον ως βασικός και καθοριστικός παράγοντας για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Από την άλλη πλευρά, είναι γεγονός ότι η μηχανή ως μέσο εργασίας έγινε αμέσως ανταγωνιστής του ίδιου του εργάτη. Κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης, το 18^ο αιώνα, η Ευρώπη γνώρισε μεγάλες εξεγέρσεις εργατών, οι οποίοι αντιστάθηκαν στην εισαγωγή των μηχανών στην παραγωγή.

Οι μηχανές απειλούσαν όχι μόνο την απασχόληση αλλά και ολόκληρο τον τρόπο ζωής των εργατών. Και ενώ μέχρι τότε η παραγωγή πραγματοποιούνταν χάρη στη συμβολή της εργασίας και έτσι η απασχόληση ήταν εξασφαλισμένη, επήλθε ρήξη στη σχέση παραγωγής και απασχόλησης, η οποία οφειλόταν στον παραγκωνισμό του ανθρώπου από τη μηχανή, η οποία τον αντικατέστησε. Έκτοτε το φαινόμενο επιδεινώνεται και ο 20^{ος} αιώνας, ο οποίος χαρακτηρίστηκε ως ο αιώνας της πλήρους απασχόλησης, ανήκει πλέον στο παρελθόν. Σήμερα αρχίζει η εγκατάλειψη της πλήρους απασχόλησης και αυτή αντικαθίσταται από πιο ευέλικτες μορφές, όπως η μερική απασχόληση, οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου, τα φασόν (δηλαδή αμοιβή με το κομμάτι), το ελαστικό ωράριο (βλέπε παράγραφο 1.2) κ.τ.λ.. Συνεπώς η φύση της εργασίας βρίσκεται μπροστά σε ριζικές μεταβολές.

Σήμερα, κάθε νέα επένδυση, η οποία συνήθως φέρνει νέες τεχνολογίες στην παραγωγή αντί να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, καταργεί τουλάχιστον μία.

Όλοι ανεξαιρέτως αναγνωρίζουν ότι υπάρχει μία συρρίκνωση του αριθμού των θέσεων εργασίας λόγω της εισαγωγής των νέων τεχνολογιών. Μερικοί μελετητές όμως υποστηρίζουν ότι οι θέσεις εργασίας που χάνονται θα αυξηθούν στο μέλλον από τις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών.

Σ' αυτό το σημείο πρέπει να διευκρινίσουμε ότι δεν θίγονται όλα τα επαγγέλματα εξίσου από την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών. Έτσι παρατηρείται ότι ο αριθμός των υπαλλήλων στις υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, στη βιομηχανία εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών, στις εταιρίες λογισμικού και ηλεκτρονικού υπολογισμού αυξάνεται στο σύνολό του. Αυτό μάλιστα παρατηρείται παρά το διογκούμενο ποσοστό ανεργίας που παρατηρεί-

ται στην Ελλάδα. Αν υπολογίσουμε ότι στη χώρα μας υπάρχουν τουλάχιστον 250.000 χρήστες προσωπικών υπολογιστών χωρίς να περιλαμβάνονται οι χρήστες τερματικών “on line” των τραπεζών, της Ολυμπιακής Αεροπορίας, φαίνεται ότι στο μέλλον ο αριθμός των χρηστών PC. θα σημειώσει σημαντική άνοδο όπως και οι υπηρεσίες που απαιτούν χρήση υπολογιστή. Άλλοι πάλι απόφοιτοι ορισμένων ειδικοτήτων υποχρεώνονται να αναζητήσουν εργασία σε διαφορετικούς τομείς απ’ αυτούς που έχουν ειδικευτεί, δηλ. ετεροαπασχολούνται. Βέβαια αυτή η αναμόρφωση που σημειώνεται σε ολόκληρο το βιομηχανικό κόσμο, δεν είναι χωρίς συνέπειες. Η ανεργία συνεχώς αυξάνεται. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) έχει ξεπεράσει το 10% του εργατικού δυναμικού ενώ 20.000.000 άτομα είναι ήδη θύματά της. Αλλά και στην Ελλάδα παρατηρούνται αυξητικές τάσεις της ανεργίας αφού οι άνεργοι πλησιάζουν περίπου τα 450.000 άτομα.

Πρέπει να επισημάνουμε όμως ότι δεν είναι η τεχνολογική πρόοδος που προκαλεί την ανεργία, αλλά η σχέση της με τη συσσώρευση του κεφαλαίου.

1.2. Η ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Στην παράγραφο αυτή θα εξετάσουμε τα χαρακτηριστικά των μορφών της εργασιακής σχέσης στη περίπτωση της εξαρτημένης εργασίας.

Πλήρης απασχόληση υπάρχει όταν ο μισθωτός προσφέρει την εργασία του για ολόκληρο το νόμιμο ωράριο ή την προσφέρει μεν για μειωμένο ωράριο αλλά η αμοιβή που του καταβάλλουν είναι αυτή που αντιστοιχεί στο πλήρες ωράριο.

Νόμιμο ωράριο είναι το ωράριο εργασίας των μισθωτών, το οποίο επιβάλλεται νομοθετικά με κανόνες δημόσιας τάξης, δηλ. αναγκαστικού δικαίου. Οι κανόνες αυτοί, οι οποίοι είναι υποχρεωτικοί, ορίζουν το ανώτατο όριο νόμιμης απασχόλησης των εργαζομένων. Η υπέρβαση του νόμιμου ωραρίου απαγορεύεται, ακόμα κι αν συμφωνεί ο μισθωτός.

Ο εργοδότης έχει πάντως το δικαίωμα να απασχολήσει το μισθωτό μέχρι 48 ώρες. Αυτές οι 8 ώρες παραπάνω αποτελούν **υπερεργασία** και αμείβονται συμπληρωματικά με βάση το ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 25%.

Υπερεργασία λοιπόν υπάρχει όταν σε μία επιχείρηση ισχύει ένα ωράριο, μικρότερο από το νόμιμο αλλά ο μισθωτός υποχρεώνεται να απασχοληθεί για χρόνο περισσότερο από το ωράριο της επιχείρησης όχι όμως περισσότερο από το νόμιμο ωράριο.

Μερική απασχόληση υπάρχει όταν ο μισθωτός προσφέρει την εργασία του για ορισμένες μόνο ώρες την ημέρα ή την εβδομάδα, η δε αμοιβή του είναι ανάλογη με το χρόνο απασχόλησής του.

Σύμβαση εργασίας ονομάζεται η συμφωνία με την οποία ο μισθωτός αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει για ορισμένο ή αόριστο χρόνο την εργασία του σε ορισμένο εργοδότη, ο οποίος οφείλει να καταβάλει το συμφωνημένο ή το συνηθισμένο μισθό. Αν η διάρκεια της σχέσης εργασίας είναι ορισμένη, έχει δηλ. ημερομηνία λήξης, τότε πρόκειται για σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου.

Ο χρόνος πραγματικής εργασίας είναι ο χρόνος από την έναρξη της εργασίας μέχρι τη λήξη της. Ο χρόνος αυτός λαμβάνεται υπόψη για να υπολογίσουμε το ωράριο εργασίας. Στο χρόνο πραγματικής εργασίας, δηλ. στο ωράριο δεν περιλαμβάνονται ο χρόνος που απαιτείται για το κτύπημα της κάρτας, για την αλλαγή της στολής, οι διακοπές εργασίας, το διάλειμμα εκτός αν υπάρχει αντίθετη συμφωνία.

Ένα καινούριο σύστημα, πιο προοδευτικό που εμφανίστηκε τελευταία στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες, είναι το **ελαστικό ωράριο**. Με το σύστημα αυτό οι ώρες εργασίας δεν είναι αυστηρά προκαθορισμένες ούτε σε ημερήσια ούτε σε εβδομαδιαία βάση. Δηλ. ο μισθωτός μπορεί να εργασθεί όσο και όποτε θέλει. Έτσι η πρωτοβουλία για τον καθορισμό του ωραρίου περνάει από τον εργοδότη στο μισθωτό. Το σύστημα αυτό λειτουργεί με πολλές παραλλαγές. Η εφαρμογή του προϋποθέτει τεχνολογική ανάπτυξη και υψηλού επιπέδου οργάνωση για να είναι δυνατή η παρακολούθηση και η κατανομή της εργασίας κάθε μισθωτού. Εξάλλου στα προηγμένης τεχνολογίας εργαστήρια εφαρμόζονται ανακαλύψεις της επιστήμης όπως ακτίνες λέιζερ, βιομηχανικά ρομπότ για συναρμολόγηση μηχανών και βαθμιαία παρατηρούμε ότι η χειρωνακτική εργασία εκτοπίζεται και οι παλαιού τύπου εργαζόμενοι αντικαθίστανται από ειδικευμένους, οι οποίοι θα μπορούν να χειρίζονται τα μηχανήματα, όπου οι αυτόματες λειτουργίες υπερισχύουν.

1.2.1. Ο εργαζόμενος ως οικονομική μονάδα

Σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία, **εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες** είναι αυτό που προκύπτει από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα και γενικά από κάθε παροχή που καταβάλλεται περιοδικά ως αντάλλαγμα εξαρτημένης εργασίας.

Καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι αυτό που απομένει μετά την αφαίρεση των εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία, των τελών χαρτοσήμου και της εισφοράς ΟΓΑ χαρτοσήμου, που βαρύνουν τον ασφαλισμένο.

Δεν θεωρούνται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συνεπώς δεν φορολογούνται τα εξής:

1) Η αποζημίωση που καταβάλλεται σε υπαλλήλους επιχειρήσεων για δαπάνες υπηρεσίας που τους έχει ανατεθεί, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους από τα σχετικά παραστατικά στοιχεία, τα οποία προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

2) Οι δαπάνες που καταβάλλονται στους εργαζόμενους οι οποίοι μετακινούνται με εντολή του Δημοσίου, όπως προβλέπονται από την σχετική νομοθεσία (Ν. 2346/1995, Π.Δ. 200/1993).

3) Οι κάθε είδους καθαρές αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές και αποζημιώσεις που καταβάλλονται αναδρομικά σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται (λαμβάνονται υπόψη σε ποσοστό 20%).

Έκπτωση φόρου υπολογίζεται για τον εργαζόμενο με βάση τις δαπάνες τις οποίες πραγματοποίησε στο ίδιο οικονομικό έτος, υπό την προϋπόθεση ότι συνυποβάλλει με τη δήλωση εισοδήματος τα σχετικά παραστατικά στοιχεία (δικαιολογητικά), όπως προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία.

Οι δαπάνες, οι οποίες συνυπολογίζονται για την έκπτωση φόρου, αφορούν: το ενοίκιο, τα ασφάλιστρα ζωής ή θανάτου, τις ασφαλιστικές εισφορές, την ιατρική ή νοσοκομειακή περίθαλψη, τις δωρεές, τις οικογενειακές δαπάνες (π.χ. για αγορές οικιακών συσκευών, επισκευές αυτοκινήτων, αγορές ενδυμάτων κ.τ.λ.) και τα δίδακτρα φροντιστηρίων όπως προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία.

1.3. ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Χαρακτηριστικό στοιχείο της δραστηριότητας του ελεύθερου επαγγελματία είναι η **παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών**. Συγκεκριμένα, ένας εργοδότης αναθέτει σε ένα άτομο (τον ελεύθερο επαγγελματία) την ολοκλήρωση κάποιων υπηρεσιών και το άτομο (ο ελεύθερος επαγγελματίας) καθορίζει τον τρόπο, τον τόπο και τον χρόνο παροχής των υπηρεσιών.

Ο εργοδότης στην προκειμένη περίπτωση μπορεί να είναι μία επιχείρηση ή ένα τεχνικό γραφείο ή και ένας ιδιώτης. Μεταξύ του εργοδότη και του ελεύθερου επαγγελματία υπογράφεται σύμβαση.

Για την πραγματοποίηση ενός έργου υπογράφεται σύμβαση έργου στην οποία περιγράφεται το έργο και ορίζεται η αμοιβή και ο χρόνος παράδοσης του έργου.

Ο ηλεκτρολόγος ως ελεύθερος επαγγελματίας έχει την δυνατότητα να διατηρεί εργαστήριο ή τεχνικό γραφείο ή κατάστημα πώλησης ηλεκτρικών ειδών, ενώ παρέχει υπηρεσίες όπως είναι οι κατασκευές ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, οι επισκευές ηλεκτρικών βλαβών κ.τ.λ.

1.3.1. Ο επαγγελματίας ως οικονομική μονάδα

Ο νέος φορολογικός νόμος 2753/99 με τον οποίο καταργούνται τα αντικειμενικά κριτήρια εισάγει νέο τρόπο προσδιορισμού των καθαρών κερδών.

“Με το νέο νόμο ο προσδιορισμός των κερδών θα γίνεται με δύο τρόπους: 1) **Λογιστικά** και 2) **Εξωλογιστικά** με τη χρήση των Μοναδικών Συντελεστών Καθαρών Κερδών (ΜΣΚΚ) επί των ακαθάριστων εσόδων.

Τα δηλωθέντα, λοιπόν, κέρδη θα είναι τα μεγαλύτερα, όπως αυτά προκύπτουν με τον 1^ο ή τον 2^ο τρόπο υπολογισμού.

Για την καλύτερη κατανόηση παραθέτουμε το παρακάτω παράδειγμα.

Έστω ότι ένας ηλεκτρολόγος στη χρήση 1999 πραγματοποίησε ακαθάριστα έσοδα 20.000.000 δρχ. Από αυτά τα 10.000.000 δρχ. είναι από εργασίες με δικά του υλικά (ΜΣΚΚ 12%) και τα υπόλοιπα 10.000.000 δρχ. από εργασίες χωρίς δικά του υλικά (ΜΣΚΚ 25%).

Οι δαπάνες του ηλεκτρολόγου αυτού στη χρήση 1999 ήταν:

Μισθοδοσία	4.000.000 δρχ.
Ενοίκια	1.000.000 δρχ.
Λοιπές δαπάνες	500.000 δρχ.
ΣΥΝΟΛΟ	5.500.000

Έχει αγοράσει υλικά αξίας 5.800.000 δρχ. Τα Κ.Κ. (καθαρά κέρδη) για τη χρήση 1999 θα είναι:

1^{ος} Τρόπος Υπολογισμού: Λογιστικά

Έσοδα	20.000.000 δρχ.
Μείον δαπάνες	5.500.000 δρχ.
Αγορές υλικών	5.800.000 δρχ.
Καθαρά κέρδη	8.700.000 δρχ.

2^{ος} Τρόπος Υπολογισμού: Εξωλογιστικά

Έσοδα από εργασίες με υλικά

$$10.000.000 \times 12\% = 1.200.000 \text{ δρχ. Κ.Κ.}$$

Έσοδα από εργασίες χωρίς υλικά

$$10.000.000 \text{ δρχ.} \times 25\% = 2.500.000 \text{ δρχ. Κ.Κ.}$$

Συνολικά καθαρά κέρδη 3.700.000 δρχ.

Θα φορολογηθούμε λοιπόν σύμφωνα με τον πρώτο τρόπο υπολογισμού όπου τα δηλωθέντα Κ.Κ. είναι 8.700.000 δρχ., από όπου προκύπτουν μεγαλύτερα Κ.Κ. (θα καταβληθεί μεγαλύτερος φόρος).

1.4. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ Ή ΣΤΕΛΕΧΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Συχνά η άμεση επαφή μας με επαγγελματίες είναι ένας τρόπος να πάρουμε πληροφορίες από πρώτο χέρι σχετικά με έναν συγκεκριμένο επαγγελματικό τομέα. Ένας επαγγελματίας έχει τις γνώσεις και την εμπειρία να μας παρουσιάσει το επάγγελμά του και να μας δώσει διαστάσεις που δεν είναι εύκολο ίσως να εντοπίσουμε από άλλες πηγές.

Χρειάζεται εδώ βέβαια να επισημάνουμε ότι, όταν κάποιος επαγγελματίας μιλά και παρουσιάζει το επάγγελμά του, μας δίνει πολλά στοιχεία που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ακριβή και *αντικειμενικά*, αλλά σε πολλά από αυτά υπεισέρχεται η υποκειμενικότητα. Κάθε άνθρωπος βιώνει με διαφορετικό τρόπο τον επαγγελματικό του ρόλο και το ίδιο επάγγελμα μπορεί να σημαίνει διαφορετικά πράγματα για διαφορετικούς ανθρώπους.

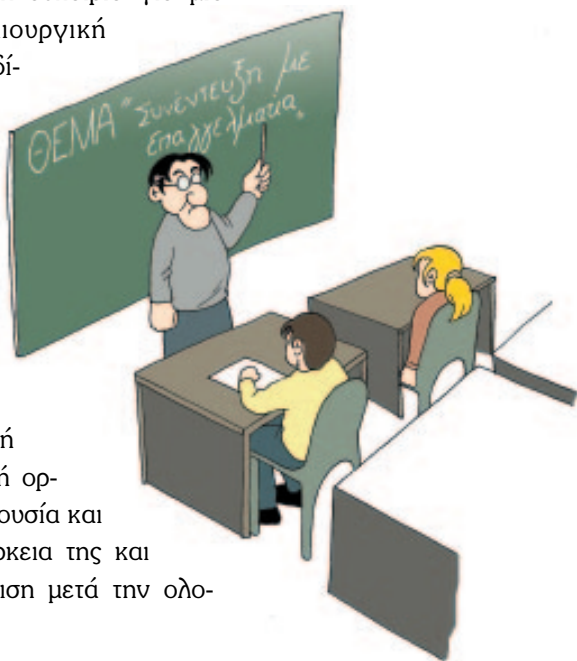
Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιους παράγοντες διαφοροποίησης: π.χ. λόγοι επιλογής του επαγγέλματος, διαφορετικές πηγές ικανοποίησης, ιεράρχηση αναγκών και φιλοδοξιών, οι τρόποι εισόδου στο επάγγελμα, χαρακτηριστικά προσωπικότητας κ.α.

Ο τρόπος με τον οποίο ο επαγγελματίας μιλά για τη δουλειά του, η εμφάνισή του, η χροιά της φωνής του, οι χειρονομίες και οι εκφράσεις του σώματος του είναι στοιχεία μη λεκτικής επικοινωνίας που όμως από τη μία η παρατήρησή τους μας βοηθά να πάρουμε πρόσθετες πληροφορίες και από την άλλη μας επηρεάζει, πολλές φορές χωρίς να το καταλάβουμε από την αρχή, στην εντύπωση που δημιουργείται μέσα μας τόσο για το άτομο που μιλά όσο και για το επάγγελμα που περιγράφει.

Όποια και αν είναι αυτή η αίσθηση, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στην κριτική μας και στις γενικεύσεις μας.

Έτσι η πρόσκληση σε συνέντευξη και η παρουσίαση στην τάξη, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ως μία ζωντανή ευκαιρία για τη συγκέντρωση πληροφοριών, οι οποίες στη συνέχεια πρέπει να αναλυθούν, να φιλτραριστούν και να διασταυρωθούν με άλλες πηγές πληροφοριών από τους ενδιαφερόμενους.

Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους η παρουσίαση στην τάξη του επαγγέλματος στο πλαίσιο μιας επίσκεψης, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σοβαρά, με ωριμότητα, ανοικτό μυαλό και κριτική στάση από την πλευρά των οικοδεσποτών μαθητών. Πάνω από όλα κανείς δεν πρέπει να ξεχνάει ότι η επαφή για λίγο με έναν επαγγελματία στο χώρο της τάξης, είναι μία καλή ευκαιρία για μία ανοικτή επικοινωνία και δημιουργική ανταλλαγή απόψεων. Εξάλλου δίνεται μια μοναδική ευκαιρία στους μαθητές να ανακαλύψουν πτυχές που είναι δύσκολο να αγγίσουν μέσω μιας θεωρητικής παρουσίας του επαγγέλματος. Η πρόσκληση ενός επαγγελματία στην τάξη, είναι ένα σημαντικό γεγονός για την ομάδα εργασίας των μαθητών που απαιτεί αρχικά μια καλή προετοιμασία και επαγγελματική οργάνωση, μια καλή δυναμική παρουσία και ζεστή επικοινωνία κατά τη διάρκεια της και μια κριτική αναλυτική προσέγγιση μετά την ολοκλήρωσή της.

Αρχικά, πριν παραθέσουμε τους βασικούς άξονες που μπορεί να κινηθεί η συνέντευξη με τον επαγγελματία, θα αναφερθούμε στα βασικά βήματα για την οργάνωση της πρόσκλησης του υποψήφιου επαγγελματία:

- Συζητείται στην ομάδα η πιθανότητα πρόσκλησης και τα μέλη της, σε συνεργασία με τον καθηγητή του μαθήματος, εξετάζουν την επιλογή συγκεκριμένου επαγγελματικού χώρου και πλαισίου απασχόλησης.
- Από τη στιγμή που η ομάδα αποφασίζει για ποιο επάγγελμα ενδιαφέρεται να συγκεντρώσει πληροφορίες, εξετάζει τις δυνατότητες επαφής με τον συγκεκριμένο χώρο και πιθανά το άτομο.

- Παράλληλα με τη βοήθεια του καθηγητή τους, η ομάδα ενημερώνει τόσο τον σύλλογο των καθηγητών όσο και το διευθυντή του σχολείου για τη διάθεσή της να προσκαλέσει κάποιον κατά τη διάρκεια του μαθήματος για ενημέρωση.
- Κατά τη διάρκεια της φάσης της οργάνωσης της δραστηριότητας, μπορεί να ζητηθεί η βοήθεια και συμβολή και άλλων καθηγητών ή και του Διευθυντή προκειμένου να γίνει η πρώτη επαφή ή πιθανές προτάσεις σχετικά με το ποιος θα προσκληθεί.

Σε αυτή την αναζήτηση σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξει και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων καθώς και το ευρύτερο κοινωνικό δίκτυο των μαθητών της τάξης ή και της σχολικής κοινότητας γενικότερα.

- Η επαφή με το χώρο και τον επαγγελματία μπορεί να γίνει αρχικά τηλεφωνικά και στη συνέχεια μπορεί να κλειστεί μία συνάντηση προκειμένου να σχεδιαστεί η επίσκεψη.

Πολλές φορές ο τυπικός και οργανωμένος τρόπος της πρώτης επαφής, αποτελεί τη βάση για μία θετική συνεργασία και από τα δύο μέρη. Σε αυτό το πλαίσιο, θα μπορούσε η πρόσκληση να αποτυπωθεί παράλληλα και σε μία ευγενική επιστολή στην οποία θα περιγράφεται ποιοι είναι αυτοί που προσκαλούν, ποιος ο σκοπός και το περιεχόμενο της συνέντευξης, ο τόπος, ο προτεινόμενος χρόνος και η διάρκεια της συνάντησης.

Αφού ρυθμιστούν τα παραπάνω στο πλαίσιο μιας ισότιμης και υπεύθυνης διαπραγμάτευσης, η ομάδα των μαθητών προετοιμάζει τον τρόπο που θα πραγματοποιηθεί η συνέντευξη. Θα μπορούσε για παράδειγμα να γίνει αρχικά μία συνολική παρουσίαση από τον επαγγελματία και μετά να ακολουθήσουν επιμέρους ερωτήσεις ή θα μπορούσε όλη η παρουσίαση να στηριχτεί σε γόνιμο διάλογο μεταξύ των μαθητών και του ομιλητή.

Όποιος και αν είναι ο σχεδιασμός που θα επιλεγεί καλό είναι οι μαθητές να έχουν προαποφασίσει ένα γενικό πλάνο και άξονες της συνέντευξης. Ενδεικτικά κάποιοι θα αναφερθούν παρακάτω.

Θα πρέπει να φροντίσει η ομάδα να είναι τυπική όσον αφορά τα προσυμφωνημένα όπως τη μέρα, την ώρα, τη διάρκεια κ.α.

Μία συνεργασία για να χαρακτηριστεί άρτια και θετική θα πρέπει όλα τα στάδιά της να χαρακτηρίζονται από επαγγελματισμό. Έτσι δε λησμονούμε να ευχαριστήσουμε για τη διάθεση και το χρόνο που ο επαγγελματίας διέθεσε με στόχο την ενημέρωση της ομάδας. Το “ευχαριστώ” μπορεί να ακολουθήσει και εγγράφως μερικές ημέρες μετά.

Ολοκληρώνοντας, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι για τη διοργάνωση τέτοιων δραστηριοτήτων, εξαιτίας ιδιαιτεροτήτων και περιορισμών, θα χρειαστεί να συμβάλουν και να συνεργαστούν πολλά μέρη για να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα. Άρα η επιβράβευση χρειάζεται σε όλους και πρώτα απ’ όλα στον κάθε ένα από εμάς.

1.4.1. Οδηγός συνέντευξης με επαγγελματία της περιοχής

Για να προετοιμαστεί κατάλληλα η συνέντευξη, πρέπει να συνταχθεί ένα ερωτηματολόγιο με στόχο να επισημανθούν:

- α) τα χαρακτηριστικά του επαγγέλματος,
- β) ο τρόπος που βιώνει το εργασιακό του περιβάλλον ο επαγγελματίας.

Οι ερωτήσεις κατά συνέπεια, που θα υποβληθούν στον επαγγελματία διακρίνονται σε δύο κατηγορίες.

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει θέματα κοινά σε όλους τους επαγγελματίες (π.χ. ωράριο, αμοιβή, συνθήκες) και η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει ερωτήσεις για θέματα που ευχαριστούν ή δυσαρεστούν τον επαγγελματία σχετικά με το εργασιακό του περιβάλλον και μπορεί να είναι διαφορετικά για κάθε επαγγελματία.

I. Ερωτηματολόγιο για κοινά θέματα (συγκέντρωση πληροφοριών για το επάγγελμα)

Ποια είναι η αμοιβή, το ωράριο εργασίας και οι κοινωνικές παροχές (ασφάλιση, άδειες, επιδόματα);

Ποιες είναι οι συνθήκες εργασίας;

Ποια είναι τα απαιτούμενα προσόντα;

Ποιες είναι οι δυνατότητες εξέλιξης και ποιες οι ευκαιρίες για απόκτηση περισσότερων γνώσεων;

Ποιες είναι οι αλλαγές στο επάγγελμα λόγω τεχνολογικών εξελίξεων;

Ποιο είναι το πλαίσιο των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο εργασιακό περιβάλλον (αντικείμενο απασχόλησης, ακολουθούμενη μεθοδολογία, ανθρώπινες σχέσεις κ.τ.λ.);

Ποιο είναι το κύρος και ποια η κοινωνική καταξίωση του συγκεκριμένου επαγγέλματος;

II. Ερωτηματολόγιο για προσωπικά θέματα (συγκέντρωση πληροφοριών για τη σχέση του εργαζόμενου με το επάγγελμά του)

Αν ξεκινούσε από την αρχή θα επέλεγε το ίδιο επάγγελμα;

Πόσο επηρεάζει η δουλειά του τη ζωή του και σε ποιον τομέα;

Συνιστά σε ένα νέο να ακολουθήσει αυτό το επάγγελμα; Αν ναι, γιατί; Αν όχι, γιατί;

Ανταποκρίνεται το επάγγελμα του στην αρχική εικόνα που είχε σχηματίσει; Ναι ή όχι και γιατί;

Γνωρίζει τα συνδικαλιστικά θέματα του επαγγελματικού του χώρου;

Προσαρμόστηκε στον τρόπο ζωής, όπως καθορίζεται από το επάγγελμά του;

Ήταν δύσκολη η προσαρμογή;

Χρειάστηκε να αλλάξει επάγγελμα; Αν ναι, γιατί;

Πώς αντιμετώπισε την αλλαγή επαγγέλματος;

Είναι ευνόητο ότι οι παραπάνω ερωτήσεις μπορούν να συμπληρωθούν και να τροποποιηθούν σε σχέση με τις ερωτήσεις που θα προτείνουν οι μαθητές.

1.4.2. Οδηγός επίσκεψης σε χώρο εργασίας

Ο χώρος εργασίας που θα επιλεγεί, για να πραγματοποιηθεί η επίσκεψη, πρέπει να πληρεί ορισμένες προϋποθέσεις:

α) να καλύπτει τα ενδιαφέροντα των μαθητών όσον αφορά στις μελλοντικές τους δραστηριότητες.

β) να υπάρχει προθυμία για ξενάγηση, συζήτηση και πληροφόρηση εκ μέρους του υπευθύνου της επιχείρησης.

γ) να υπάρχει δυνατότητα εύκολης πρόσβασης.

δ) να έχει διαπιστωθεί ότι η συγκεκριμένη επιχείρηση έχει θετική παρουσία στην αγορά εργασίας.

Για να συγκεντρωθούν οι απαιτούμενες πληροφορίες όσον αφορά στο χώρο εργασίας, πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένα οργανωμένο ερωτηματολόγιο όπως αυτό που σημειώνεται στον πίνακα 1.4.2.

Πίνακας 1.4.2**Ερωτηματολόγιο για επίσκεψη σε χώρο εργασίας**

A. Ερωτήσεις γενικών θεμάτων	B. Ερωτήσεις για τη δομή και την οργάνωση του χώρου εργασίας	Γ. Ερωτήσεις για τις συνθήκες εργασίας
<ol style="list-style-type: none">1. Τι παράγει ή επεξεργάζεται ή τι έργο επιτελεί η παραγωγική μονάδα του χώρου εργασίας;2. Ποια είναι η προέλευση της πρώτης ύλης και πώς γίνεται η διακίνηση των προϊόντων;3. Ποιος είναι ο εξοπλισμός σε μηχανές, εργαλεία;	<ol style="list-style-type: none">1. Τι επαγγέλματα ασκούνται στο χώρο εργασίας;2. Ποια από τα επαγγέλματα που ασκούνται στο χώρο εργασίας δεν απαιτούν εξοικείωση;3. Ποια επαγγέλματα απαιτούν βασική επαγγελματική εκπαίδευση και ποια απαιτούν επαγγελματική κατάρτιση και εξειδίκευση;4. Υπάρχει δυνατότητα συνεχίζουσας εκπαίδευσης των εργαζομένων από την επιχείρηση;	<ol style="list-style-type: none">1. Ποια είναι η κατάσταση που επικρατεί στο χώρο εργασίας όσον αφορά τη θερμοκρασία, το φωτισμό, το θόρυβο και την καθαριότητα;2. Ποιοι περιορισμοί επιβάλλονται στην εμφάνιση (π.χ. στολή, κράνος) και γιατί;3. Ποιοι είναι οι τρόποι πρόσληψης και απόλυσης;4. Ποιες είναι οι ιδιαίτερες απαιτήσεις για ορισμένα είδη εργασίας σχετικά με τη καλή όραση, τη δυνατότητα επικοινωνίας, τη μυϊκή δύναμη, τη συγκέντρωση της προσοχής;

Το εργασιακό περιβάλλον διαμορφώνεται και συγκροτείται από τα στοιχεία εισόδου, τα στοιχεία εξόδου και τα δομικά του στοιχεία με συγκεκριμένη δομή και λειτουργία στην οποία εντάσσεται η δραστηριότητα του ηλεκτρολόγου ως μισθωτού (εξαρτημένη εργασία) ή ως ελεύθερου επαγγελματία (ανεξάρτητη εργασία).

Η παραγωγή μιας χώρας διαιρείται σε τρεις τομείς (τον πρωτογενή, τον δευτερογενή και τον τριτογενή). Οι βασικοί κλάδοι της παραγωγής είναι των Βιομηχανιών, του εμπορίου, των υπηρεσιών, και της Δημόσιας Διοίκησης.

Το περιεχόμενο της εργασίας και η απασχόληση επηρεάζεται από τους ρυθμιστικούς παράγοντες (Εθνικούς και Διεθνείς) με την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών αλλά και την ιδιαίτερη έμφαση που δίδεται στο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Τα πλαίσια της εξαρτημένης εργασίας ρυθμίζονται από την σύμβαση εργασίας, η οποία καθορίζει την πλήρη ή μερική απασχόληση του εργαζόμενου, το νόμιμο ωράριο, την υπερεργασία ή το ελαστικό ωράριο. Για τον εργαζόμενο ως οικονομική μονάδα υπολογίζεται, σύμφωνα με την φορολογική νομοθεσία, το καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και η έκπτωση φόρου.

Χαρακτηριστικό στοιχείο της δραστηριότητας του ελεύθερου επαγγελματία είναι η παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών. Για την πραγματοποίηση ενός έργου υπογράφεται σύμβαση έργου στην οποία περιγράφεται το έργο και ορίζεται η αμοιβή και ο χρόνος παράδοσης του έργου. Για τον επαγγελματία ως οικονομική μονάδα προσδιορίζονται τα κέρδη, σύμφωνα με τον νέο φορολογικό νόμο με δύο τρόπους:

- 1) Λογιστικά και
- 2) Εξωλογιστικά με την χρήση των Μ.Σ.Κ.Κ. επί των ακαθάριστων εσόδων.

Η συνέντευξη με επαγγελματίες ή στελέχη επιχειρήσεων και η επίσκεψη σε χώρο εργασίας αποτελούν μια ζωντανή ευκαιρία για συγκέντρωση πληροφοριών, αξιολογήσεις και επισημάνσεις σχετικά με το επάγγελμα του ηλεκτρολόγου.

Η συνέντευξη με επαγγελματία έχει στόχο να επισημανθούν:

- 1) Τα χαρακτηριστικά του επαγγέλματος και
- 2) Ο τρόπος που βιώνει το εργασιακό του περιβάλλον ο επαγγελματίας.

Η επίσκεψη σε χώρο εργασίας έχει στόχο να συγκεντρωθούν και να αποτιμηθούν πληροφορίες σχετικά με: **1)** γενικά θέματα, **2)** τη δομή και την οργάνωση του χώρου εργασίας και **3)** τις συνθήκες του χώρου εργασίας.

- 1) Γιατί απαιτείται να οργανωθεί και να δομηθεί ένας επαγγελματικός χώρος με συγκεκριμένη δομή και λειτουργία;
- 2) Πώς επηρεάζεται ένας επαγγελματικός χώρος από τα στοιχεία εισόδου όπως είναι οι τεχνο-οικονομικές εξελίξεις και η δυναμική των κοινωνικών ομάδων που συναπαρτίζουν το οργανωμένο κοινωνικό σύστημα;
- 3) Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια του δευτερογενή τομέα της παραγωγής και στις επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα της παραγωγής; (αναφέρατε παραδείγματα επιχειρήσεων στις οποίες δραστηριοποιείται ο ηλεκτρολόγος).
- 4) Γιατί θα επιλέγατε να εργαστείτε ως μισθωτός ή ως ελεύθερος επαγγελματίας;
- 5) Ποιο τρόπο θεωρείτε καταλληλότερο για την συγκέντρωση πληροφοριών: τη συνέντευξη με επαγγελματία ή την επίσκεψη σε χώρο εργασίας; (αιτιολόγηση)

